

REZOLUCJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO (UE) 2022/1807**z dnia 4 maja 2022 r.****zawierająca uwagi stanowiące integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) za rok budżetowy 2020**

PARLAMENT EUROPEJSKI,

- uwzględniając swoją decyzję w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej za rok budżetowy 2020,
 - uwzględniając art. 100 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,
 - uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A9-0110/2022),
- A. mając na uwadze, że zgodnie z zestawieniem dochodów i wydatków ⁽¹⁾ ostateczny budżet Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (zwanej dalej „Agencją”) na rok budżetowy 2020 wyniósł 364 432 655 EUR, co stanowi wzrost o 10,40 % w porównaniu z 2019 r.; mając na uwadze, że budżet Agencji pochodzi głównie z budżetu Unii;
- B. mając na uwadze, że wszystkie organy, urzędy i agencje Unii powinny działać przejrzysto i w pełni odpowiadać przed obywatelami Unii za powierzone im fundusze;
- C. mając na uwadze, że rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 ⁽²⁾ określa wymogi, które Agencja powinna spełniać, np. w obszarach takich jak poszanowanie praw podstawowych;
- D. mając na uwadze, że w swoim sprawozdaniu dotyczącym rocznego sprawozdania finansowego Agencji za rok budżetowy 2020 (zwanym dalej „sprawozdaniem Trybunału”) Trybunał Obrachunkowy (zwany dalej „Trybunałem”) stwierdza, iż uzyskał wystarczającą pewność, że roczne sprawozdanie finansowe Agencji jest wiarygodne oraz że operacje leżące u jego podstaw są legalne i prawidłowe;
- E. mając na uwadze, że od grudnia 2019 r. Agencja wykonuje nowy mandat, który w znaczący i istotny sposób zwiększa liczbę misji i personelu, co wymaga odpowiedniego budżetu;
- F. mając na uwadze, że w sprawozdaniu specjalnym nr 08/2021 pt. Wsparcie Frontexu na rzecz zarządzania granicami zewnętrznymi Trybunał wskazał szereg niedociągnięć związanych z podstawową działalnością Agencji, a mianowicie z monitorowaniem sytuacji, analizą ryzyka, oceną narażenia, wspólnymi operacjami i szybkimi interwencjami na granicy, operacjami powrotowymi, działalnością szkoleniową Agencji oraz brakiem oceny potrzeb i skutków w okresie poprzedzającym gwałtowny wzrost jej wydatków;
- G. mając na uwadze, że Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych Parlamentu powołała grupę roboczą ds. kontroli Fronteksu (zwaną dalej „grupą roboczą”), która 14 lipca 2021 r. opublikowała sprawozdanie z dochodzenia wyjaśniającego domniemane naruszenia praw podstawowych przez Agencję („sprawozdanie grupy roboczej”);
- H. mając na uwadze, że 15 lutego 2021 r. Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) zamknął część dochodzeń, które dotyczyły traktowania zgłoszeń o naruszeniu praw podstawowych, w tym przypadków zawracania; mając na uwadze, że OLAF nadal bada zarzuty dotyczące innych kwestii; mając na uwadze, że sprawozdanie OLAF-u dotyczące dochodzeń nie zostało przekazane członkom Komisji Kontroli Budżetowej ani Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych; mając na uwadze, że utrudnia to prace kontrolne Komisji Kontroli Budżetowej, jako że sprawozdanie to ma duże znaczenie w procedurze udzielania absolutorium;

⁽¹⁾ Dz.U. C 143 z 30.4.2020, s. 6.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylenia rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624 (Dz.U. L 295 z 14.11.2019, s. 1).

Zarządzanie budżetem i finansami

1. zauważa, że wysiłki związane z monitorowaniem budżetu w ciągu roku budżetowego 2020 doprowadziły do osiągnięcia wskaźnika wykonania budżetu w wysokości 78,42 %, co oznacza spadek o 21,42 % w porównaniu z rokiem 2019; podkreśla, że na zobowiązania przeznaczono 360 mln EUR z budżetu w wysokości 364 mln EUR; zauważa, że 95 mln EUR zostało zwrócone do budżetu ogólnego Unii; zauważa z niepokojem, że wskaźnik wykonania środków na płatności był bardzo niski i wyniósł 43,84 %, co oznacza spadek o 25,30 % w porównaniu z 2019 r.;
2. zauważa uwagę Trybunału, zgodnie z którą na potrzeby sporządzenia planów finansowych dotyczących jej operacji powrotowych Agencja opiera się na danych szacunkowych przekazanych przez kraje współpracujące, a kompletna i terminowa dostępność tych informacji ma kluczowe znaczenie; zauważa stwierdzenie Trybunału, zgodnie z którym w 2020 r. w jednym przypadku organ krajowy uwzględnił dwie wcześniej niezapowiedziane operacje powrotowe, o wartości 355 000 EUR, w umowie o udzielenie dotacji w chwili zamknięcia finansowego działania, co skutkowało nagłym deficytem budżetowym Agencji i zmusiło ją do zaciągnięcia zobowiązania budżetowego *ex post* naruszającego jej regulamin finansowy; uznaje zależność Agencji od krajów współpracujących i wzywa ją do bardziej rygorystycznej postawy podczas ustanawiania i egzekwowania standardów związanych z kompletnością i terminowością w zakresie przekazywania informacji dotyczących planów finansowych operacji, w tym operacji powrotowych; przypomina, że przepisy i zasady regulaminu finansowego Agencji muszą być przestrzegane w każdej sytuacji;
3. podkreśla, że Agencja rozpoczęła modernizację aplikacji Fronteksu dotyczącej powrotów (FAR) i aplikacji zintegrowanego zarządzania powrotami (IRMA) w celu stworzenia interoperacyjnego systemu kosztów związanych z działaniami, aby zapewnić należyte zarządzanie finansami w przypadku dotacji; podkreśla, że państwa członkowskie będą zobowiązane do podawania szczegółów operacyjnych i finansowych przeprowadzonych działań; wzywa Komisję do zacieśnienia stosunków między Agencją a państwami członkowskimi oraz do zapewnienia państwom członkowskim wiążących zasad ochrony finansowej i operacyjnej oraz monitorowania;
4. odnotowuje uwagę Trybunału, że wkład państw stowarzyszonych w ramach Schengen jest niedoszacowany, ponieważ stanowił 6,91 % początkowego budżetu Agencji, a powinien wynosić 7,43 %, bez zawyżania wkładu Unii, ponieważ jest on zapisywany w budżecie niezależnie od udziału państw stowarzyszonych w ramach Schengen; podziela opinię Trybunału, zgodnie z którą wskazuje to na potrzebę uzyskania od Komisji dodatkowych wytycznych dla organów Unii, dotyczących spójnego sposobu obliczania wkładów państw niebędących członkami UE;
5. zauważa stwierdzenie Trybunału, zgodnie z którym pandemia wpłynęła na operacje Agencji oraz na wykonanie przez nią budżetu w 2020 r., a Agencja zmniejszyła swój początkowy budżet o 95 000 000 EUR za pomocą dwóch budżetów korygujących; zauważa, że tymczasowe zobowiązania budżetowe w wysokości 18 100 000 EUR przeznaczone na rozmieszczenie w terenie w 2021 r. zostały przeniesione na przyszłość, choć Agencja nie podjęła zobowiązań prawnych w terminie przewidzianym w art. 75 jej regulaminu finansowego; zauważa, że Agencja uznaje to stwierdzenie i pracuje już nad działaniami naprawczymi mającymi przeciwdziałać przyszłym zdarzeniom tego typu, co wiąże się z weryfikacją tabel przeniesień w odniesieniu do powiązanych zobowiązań prawnych; przyjmuje do wiadomości, że Agencja wydała zawiadomienie administracyjne zawierające wytyczne dotyczące zasady jednorodności, w którym szczegółowo wyjaśniła zasady przenoszenia środków;
6. zwraca uwagę, że finansowanie unijne dla Agencji zwiększono o 10 mln EUR w drodze budżetu korygującego nr 1/2020; wyraża ubolewanie, że kwota ta nie była widoczna na kontach budżetowych Agencji; zgadza się z opinią Trybunału, że ogranicza to przejrzystość i sprawia, że trudniej dostrzec, do jakiej kwoty finansowania unijnego Agencja miała dostęp w 2020 r. oraz jak kwota ta zmieniała się w czasie; podkreśla, że przejrzystość powinna nadal być priorytetem;
7. przypomina o wniosku Trybunału, zgodnie z którym sprawozdawczość operacyjna Agencji nie zapewnia decydnym odpowiednich informacji, ponieważ brakuje w nich danych na temat faktycznych kosztów i wyników; ponownie zwraca się do Trybunału o ocenę postępów Agencji w realizacji zaleceń 1–4; wzywa Agencję do poinformowania organu udzielającego absolutorium o wynikach sugerowanych kontaktów z Trybunałem i Komisją oraz do niezwłocznego rozwiązania problemu braku dowodów potwierdzających;

Wydajność

8. zauważa, że w celu dokonania oceny efektywności swoich działań Agencja wykorzystuje pewne środki jako kluczowe wskaźniki efektywności przyjęte przez zarząd Agencji i przewidziane w jednolitym dokumencie programowym na lata 2020–2022; zauważa w szczególności kluczowe wskaźniki efektywności dotyczące odsetka niewykorzystanych wolnych miejsc pracy, dostępności i odpowiedniości puli zasobów ludzkich, dostępności wyposażenia technicznego na potrzeby misji Agencji oraz wykrywania nielegalnego przekraczania granic;
9. zauważa, że Agencja przeprowadziła dwie szybkie interwencje na zewnętrznych granicach lądowych i morskich Grecji z Turcją, które wymagały rozmieszczenia wyposażenia technicznego z rezerwy wyposażenia na potrzeby szybkiego reagowania i rezerwy wyposażenia technicznego, a także zasobów ludzkich;
10. zauważa, że w 2020 r. rozpoznawcze służby powietrzne Agencji zrealizowały łącznie 1 068 misji, z czego 1 030 stanowiło loty rozpoznawcze, a 38 było związanych z kontrolą rybołówstwa; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w ostatnich latach rozpoznawcze służby powietrzne wykonały więcej misji – 177 w 2017 r. i 1 068 w 2020 r.;
11. zauważa, że zasoby Agencji w ramach operacji morskich pomogły uratować podczas czynności patrolowych ponad 3 408 migrantów, co doprowadziło również do wykrycia 790 pośredników, czterech handlarzy ludźmi i szeregu sprawców innego rodzaju przestępstw o charakterze transgranicznym, takich jak przemyt nielegalnych towarów i substancji (1 463 litry alkoholu, 4 013 sztuk amunicji, około 361 kilogramów kokainy, ponad 144 tony haszyszu i marihuany oraz 40 kilogramów heroiny);
12. zauważa, że mimo wpływu restrykcji związanych z pandemią COVID-19 operacje powrotowe Agencji były kontynuowane w 21 państwach członkowskich, które w charakterze organizatorów albo uczestników brały udział w operacjach powrotowych prowadzonych za pomocą lotów czarterowych koordynowanych i współfinansowanych przez Agencję, wskutek których przekazano łącznie 7 952 osoby do 28 państw trzecich będących państwami powrotu, czyli znacznie mniej niż w 2019 r.; zauważa, że dobrowolne powroty stanowiły 18 % wszystkich obsługiwanych lotów; zauważa, że 26 państw członkowskich przeprowadziło powroty za pomocą lotów regularnych ze wsparciem Agencji, wskutek których 3 981 obywateli państw trzecich wróciło do 83 krajów powrotu, z czego 2 173 (55 %) nie miało eskorty, a 1 532 (38 %) wróciło dobrowolnie;
13. zauważa, że w 2020 r. w związku z COVID-19 zamknięto granice i zawieszono ruch lotniczy, co miało wpływ na wszystkie działania operacyjne koordynowane przez Agencję; zauważa, że liczba operacji powrotowych drastycznie spadła w 2020 r.; wzywa Komisję do wprowadzenia, w ścisłej współpracy z Agencją, planu nadzwyczajnego określającego środki bezpieczeństwa, zapewniającego bezpieczną kontynuację operacji powrotowych;
14. zauważa, że działania urzędnika ds. praw podstawowych Agencji były ograniczone ze względu na restrykcje wynikające z pandemii COVID-19, w szczególności jego rola związana z monitorowaniem na miejscu na obszarach operacyjnych Agencji – ze względu na ogólne ograniczenia w podróżowaniu i zamknięcie granic Unii; zauważa, że monitorowanie prowadzono wyłącznie poprzez utrzymywanie kontaktów z wydziałem reagowania kryzysowego oraz wydziałem ds. orientacji sytuacyjnej i monitorowania Agencji, uzyskiwanie dostępu do briefingu przekazanych delegowanym urzędnikom i sprawozdań przychodzących, gromadzenie informacji medialnych, współpracowanie z forum konsultacyjnym i z innymi organizacjami międzynarodowymi; zauważa, że urzędnik ds. praw podstawowych formalnie zarejestrował dziesięć zgłoszeń poważnych incydentów, z czego jego trzy końcowe sprawozdania miały charakter zamykający zgłoszenia, a trzy inne zgłoszenia poważnych incydentów uznano za zamknięte do czasu publikacji sprawozdań urzędnika ds. praw podstawowych; zauważa, że wspomniane zgłoszenia poważnych incydentów dotyczyły domniemanych naruszeń praw podstawowych podczas działań operacyjnych, w tym podczas operacji powrotowych, koordynowanych przez Agencję (tj. związanych z personelem państw członkowskich i Agencji);

Prawa podstawowe i działania następcze w związku z cyklem udzielania absolutorium za 2019 r.

15. przypomina, że w rezolucji z 21 października 2021 r. zawierającej uwagi stanowiącej integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej za rok budżetowy 2019 ⁽³⁾ Parlament wezwał władzę budżetową do umieszczenia części budżetu Agencji na 2022 r. w rezerwie, która zostanie uwolniona po spełnieniu siedmiu warunków; ubolewa, że w wyniku negocjacji w sprawie budżetu na 2022 r. nie stworzono tej rezerwy; przypomina jednak, że w absolutorium z wykonania budżetu Agencji za rok budżetowy 2019 wyraźnie stwierdzono, że niespełnienie tych warunków zwiększy ryzyko odmowy udzielenia

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0442.

absolutorium za rok budżetowy 2020; podkreśla, że w ramach absolutorium za 2020 r. trzeba ocenić wyniki Agencji w odniesieniu do każdego z warunków wymienionych w sprawozdaniu za 2019 r., zapewnić spójność między absolutoriami w poszczególnych latach oraz jako środka oceny wyników Agencji, w tym w zakresie przestrzegania prawa; odnotowuje w tym kontekście niedawne uwagi otrzymane od Komisji w piśmie skierowanym do Komisji Kontroli Budżetowej 24 marca 2022 r. oraz informacje o stanie realizacji warunków określonych w rezolucji Parlamentu z 21 października 2021 r., przekazane przez Agencję w tym samym dniu;

16. zauważa, że w odniesieniu do siedmiu warunków ustanowionych przez Parlament w rezolucji z 21 października 2021 r. według Komisji Agencja poczyniła „znaczące postępy w ciągu ostatniego półtora 18 roku”, ale „i tak jeszcze pozostaje wiele do zrobienia”; w odniesieniu do każdego z siedmiu warunków stwierdza, co następuje:
- a) wyraża rozczarowanie, że Agencja nadal nie jest w stanie spełnić wymagań rozporządzenia (UE) 2019/1896, które przewidywało rekrutację co najmniej 40 obserwatorów praw podstawowych (FRM) do grudnia 2020 r.; zauważa z ubolewaniem, że do chwili obecnej pracę podjęło tylko 20 FRM, z czego 5 na szczeblu AD i 15 AST, co oznacza znaczne opóźnienie w spełnieniu pierwszego warunku określonego w absolutorium za 2019 r.; zauważa, że za kolejne etapy rekrutacji odpowiada urzędnik ds. praw podstawowych i przebiegają one niezależnie od biura dyrektora wykonawczego; zauważa, że z końcem lutego 2022 r. urzędnik ds. praw podstawowych zakończył procedurę rekrutacji kolejnych 20 FRM w grupie funkcyjnej AD, ale do chwili obecnej nie podjęli oni jeszcze pracy; zauważa z ubolewaniem, że 8 z tych 20 dodatkowych FRM było już zatrudnionych w grupie funkcyjnej AST, w związku z czym należy wszcząć uzupełniającą procedurę naboru; z zadowoleniem przyjmuje współpracę między Agencją a Agencją Praw Podstawowych Unii Europejskiej przy rekrutacji tych osób;
 - b) zauważa, że wszyscy trzej zastępcy dyrektora wykonawczego zostali zatrudnieni i dołączyli do Agencji;
 - c) odnotowuje, że 25 lutego 2022 r. dyrektor wykonawczy podpisał standardową procedurę operacyjną dotyczącą mechanizmu wycofania finansowania działań Agencji, ich zawieszenia, zakończenia lub niepodejmowania; zauważa, że art. 46 rozporządzenia (UE) 2019/1896 zobowiązuje dyrektora wykonawczego agencji do zawieszenia, zakończenia lub niepodejmowania działań, jeżeli istnieje ryzyko naruszenia praw podstawowych; stwierdza, że Agencja nie oceniła swojej działalności w Grecji, mimo że z raportów instytucji państw członkowskich, Rady Europy i Narodów Zjednoczonych wynika, że Agencja prowadziła operacje w sektorach, w których w tym samym czasie miały miejsce naruszenia praw podstawowych; podkreśla, że spełnienie warunku, o którym mowa w lit. g) niniejszego punktu (dotyczącego zawieszenia działalności na Węgrzech), stanowi istotny element właściwego wdrożenia art. 46 rozporządzenia (UE) 2019/1896 w brzmieniu sformułowanym w tym warunku;
 - d) zauważa, że w kwietniu 2021 r. dyrektor wykonawczy podpisał zmienioną standardową procedurę operacyjną mechanizmu SIR, w której zdefiniowano rolę urzędnika ds. praw podstawowych w tym procesie; zauważa, że dyrektor wykonawczy i urzędnik ds. praw podstawowych przedstawili sprawozdanie z praktycznego wdrożenia tej procedury i stwierdzili, że wymaga ona dalszego przeglądu; podkreśla ponadto, że mechanizm SIR, choć nie uruchamia automatycznie dochodzenia, jest monitorowany i umożliwia urzędnikowi ds. praw podstawowych odgrywanie wiodącej roli; zauważa, że Agencja nie wyznaczyła jeszcze terminów, w jakich państwa członkowskie muszą zareagować na zgłoszenie poważnego incydentu;
 - e) zauważa, że Agencja przyjęła specjalne przepisy w celu zagwarantowania niezależności urzędnika ds. praw podstawowych, zatrudniła i przyjęła nowego urzędnika ds. praw podstawowych oraz jego zastępcę; zauważa, że Agencja opracowała strategię i plan działania w zakresie praw podstawowych, przyjęła specjalny program szkoleń w tym zakresie dla obserwatorów praw podstawowych, a także zmieniła swój mechanizm wnoszenia skarg;
 - f) zauważa, że Agencja zakończyła realizację projektu zarządzania kompetencjami i przyjęła politykę zarządzania wiedzą wnoszącego wartość dodaną oraz ograniczonego dostępu, która to polityka jest obecnie udoskonalana, natomiast wdrażanie programu transformacji działań orientacji sytuacyjnej i monitorowania oraz ocena zdolności kadrowych nadal trwają; zauważa, że Agencja przesunęła termin pełnego wdrożenia zalecenia 5 na 30 czerwca 2022 r., co przekracza termin wskazany w sprawozdaniu specjalnym Trybunału, w kontekście formalnej analizy mającej na celu określenie potrzeb kadrowych Agencji, zwłaszcza w zakresie analizy ryzyka i oceny narażenia;

g) zauważa, że Agencja nadal działa na Węgrzech, chociaż Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zwany dalej „Trybunałem Sprawiedliwości”) stwierdził w sprawie wszczętej przez Komisję, że działania Węgier są niezgodne z dyrektywą 2008/115/WE⁽⁴⁾ oraz z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej; zauważa, że Agencja zapewnia pomoc operacyjną w tych operacjach powrotowych; zauważa, że wprowadzono dodatkowe zabezpieczenia i wszystkie wnioski Węgier o wsparcie są oceniane indywidualnie; zauważa, że grupa robocza wezwała Agencję do zawieszenia działalności związanej ze wsparciem na Węgrzech; podkreśla, że wyrok Trybunału Sprawiedliwości zawiera jasne wytyczne dla dyrektora wykonawczego, a mianowicie że musi wdrożyć art. 46 rozporządzenia (UE) 2019/1896 i zawiesić działalność na Węgrzech;

stwierdza, że Agencja jedynie częściowo spełniła warunki określone w rezolucji Parlamentu z 21 października 2021 r.; wzywa Agencję, aby przedstawiła organowi udzielającemu absolutorium szczegółowy plan usunięcia pozostałych uchybień wraz z jasnym i dokładnym harmonogramem tych działań; ponadto wzywa Agencję, aby zgodnie z obowiązującymi przepisami szybko podjęła wszelkie niezbędne środki zasugerowane w dochodzeniu OLAF-u oraz niezwłocznie poinformowała organ udzielający absolutorium o zakresie i harmonogramie tych działań; podkreśla, że reakcja Agencji stanowi jeden z zasadniczych elementów oceny w procedurze udzielenia absolutorium za rok budżetowy 2020;

17. przypomina o wnioskach zawartych w sprawozdaniu w sprawie udzielenia Agencji absolutorium za 2019 r., dotyczących sprawozdania specjalnego Trybunału nr 8/2021 oraz o szeregu stwierdzonych w nim niedociągnięć operacyjnych; przypomina o wniosku ze sprawozdania Trybunału, że Agencja nie podjęła jeszcze wystarczających środków w celu dostosowania swojej organizacji, by w pełni wykonywać swój mandat na mocy rozporządzenia (UE) 2016/1624⁽⁵⁾, oraz że Trybunał zwrócił uwagę na istotne zagrożenia związane z mandatem Agencji na mocy rozporządzenia (UE) 2019/1896; przypomina, że Trybunał skierował do Agencji i Komisji pięć zaleceń z terminami wdrożenia do końca 2021 r. (zalecenie 5), do połowy 2022 r. (zalecenie 1) i do końca 2022 r. (zalecenia 2, 3 i 4); zauważa, że zalecenia są skierowane do Agencji i Komisji, a w ich realizację zaangażowane są również państwa członkowskie; podkreśla wagę, jaką organ udzielający absolutorium przywiązuje do właściwego wdrożenia zaleceń Trybunału; przypomina, że zalecenie 5 zostało uwzględnione w warunkach określonych w sprawozdaniu w sprawie udzielenia Agencji absolutorium za 2019 r. i nadal nie zostało do końca spełnione, a wdrażanie pozostałych zaleceń nadal trwa; zwraca się do Trybunału, aby w ramach rocznego sprawozdania dotyczącego Agencji przeprowadził – po upływie terminów określonych na wdrożenie zaleceń 1–4 (do końca 2022 r.) – ocenę w celu ustalenia, czy, a jeśli tak, to w jakim zakresie i w jaki sposób Agencja odpowiednio i terminowo wdrożyła jego zalecenia; wzywa Agencję i Komisję do informowania organu udzielającego absolutorium o stanie wdrożenia zaleceń i zobowiązuje się do uwzględnienia tego w przyszłych sprawozdaniach w sprawie udzielenia absolutorium;
18. zauważa, że w październiku 2020 r. dziennikarze śledczy przedstawili szereg zarzutów przeciwko Agencji dotyczących jej ewentualnego współudziału w nielegalnym zawracaniu migrantów na Morzu Śródziemnym; zauważa, że zarzuty te poparto nagraniem wideo pokazującym, że w takich działaniach miały uczestniczyć zasoby Agencji; przypomina, że na podstawie tych zarzutów Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych PE przeprowadziła dochodzenie za pośrednictwem grupy roboczej; przypomina o wnioskach ze sprawozdania grupy roboczej, które zostały szeroko omówione w sprawozdaniu w sprawie udzielenia Agencji absolutorium za 2019 r.; przypomina w tym kontekście, że grupa robocza stwierdziła, iż Agencja nie znalazła rozstrzygających dowodów na bezpośrednie zawracanie czy zbiorowe wydalanie osób przez Agencję w przypadkach poważnych incydentów, które mogła zbadać grupa robocza; przypomina, że grupa robocza stwierdziła również, iż Agencja posiadała dowody na poparcie zarzutów o naruszenia praw podstawowych w państwach członkowskich, z którymi prowadziła wspólną operację, ale nie zareagowała na te naruszenia odpowiednio szybko, czujnie i skutecznie, oraz że w związku z tym Frontex nie zapobiegł tym naruszeniom ani nie zmniejszył ryzyka wystąpienia naruszeń praw podstawowych w przyszłości; przypomina, że sprawozdanie grupy roboczej zawierało zalecenia dla Agencji, Komisji i Rady dotyczące kwestii związanych z przestrzeganiem praw podstawowych przez Agencję oraz zarządzania, nadzoru, procedur sprawozdawczych i rozpatrywania skarg; zauważa, że zalecenia te są skierowane do Agencji, jej zarządu, Parlamentu, Komisji i Rady; zauważa, że dyrektor wykonawczy Agencji na każdym posiedzeniu zarządu informuje o postępach we wdrażaniu zaleceń grupy roboczej dotyczących praw podstawowych i prawnych aspektów operacji, zaleceń Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich i Trybunału; zauważa, że nie ma terminów

⁽⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz.U. L 348 z 24.12.2008, s. 98).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1624 z dnia 14 września 2016 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 863/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady, rozporządzenie Rady (WE) nr 2007/2004 i decyzję Rady 2005/267/WE (Dz.U. L 251 z 16.9.2016, s. 1).

wdrożenia zaleceń, i wzywa Agencję do wyjaśnienia organowi udzielającemu absolutorium działań następczych przewidzianych w zaleceniach; wzywa grupę roboczą do przeprowadzenia dochodzenia uzupełniającego w sprawie wdrożenia zaleceń zawartych w jej sprawozdaniu oraz do przekazania ustaleń organowi udzielającemu absolutorium, tak aby mógł je uwzględnić w absolutorium dla Agencji;

19. wzywa dyrektora wykonawczego do zacieśnienia stosunków z urzędnikiem ds. praw podstawowych i forum konsultacyjnym przez konsekwentne uwzględnianie ich zaleceń, dopilnowanie, aby przeprowadzono odpowiednie konsultacje z urzędnikiem ds. praw podstawowych przed rozpoczęciem operacji i podejmowano terminowe działania następcze w związku z zaleceniami grupy roboczej, a także do informowania organu udzielającego absolutorium o poczynionych postępach;
20. zauważa, że urzędnik ds. praw podstawowych formalnie zarejestrował dziesięć zgłoszeń poważnych incydentów, z czego trzy końcowe sprawozdania o zgłoszeniach miały charakter zamykający, a trzy inne zgłoszenia uznano za zamknięte do czasu publikacji sprawozdań urzędnika ds. praw podstawowych; zauważa, że wspomniane zgłoszenia poważnych incydentów dotyczyły domniemanych naruszeń praw podstawowych podczas działań operacyjnych, w tym podczas operacji powrotowych koordynowanych przez Agencję (tj. związanych z personelem państw członkowskich i Agencji); podkreśla, że grupa robocza wyraziła zaniepokojenie brakiem współpracy ze strony dyrektora wykonawczego w celu zapewnienia zgodności z niektórymi przepisami rozporządzenia w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, w szczególności dotyczącymi praw podstawowych;
21. przypomina, że Agencja musi prowadzić wszystkie operacje i działania w pełnej zgodności z rozporządzeniem (UE) 2019/1896, a także z regulaminem pracowniczym UE i rozporządzeniem finansowym Agencji;

Polityka kadrowa

22. ubolewa, że do 31 grudnia 2020 r. plan zatrudnienia zrealizowano w 63,01 % – przyjęto 662 pracowników na czas określony, chociaż budżet Unii przewidywał 1 050 stanowisk dla tej kategorii pracowników (w porównaniu z 484 stanowiskami zatwierdzonymi w 2019 r.); zauważa, że dodatkowo dla Agencji pracowało 387 członków personelu kontraktowego i 185 oddelegowanych ekspertów krajowych (a do pracy w Agencji zatwierdzono w 2020 r. 730 członków personelu kontraktowego i 220 oddelegowanych ekspertów krajowych);
23. zauważa z zaniepokojeniem, że równowaga płci odnotowana w 2020 r. kształtowała się następująco: 15 mężczyzn (75 %) i 5 kobiet (25 %) na poziomie kadry kierowniczej wyższego szczebla, 50 mężczyzn (83,3 %) i 10 kobiet (16,7 %) na poziomie zarządu oraz 870 mężczyzn (70,5 %) i 364 kobiety (29,5 %) na poziomie całego personelu Agencji; wzywa Agencję do poprawy równowagi płci wśród kierownictwa wyższego szczebla i personelu oraz do poinformowania organu udzielającego absolutorium o poczynionych postępach; ponawia apel do Komisji i państw członkowskich, by podczas wyznaczania kandydatów na członków zarządu Agencji zwracały uwagę na równowagę płci;
24. przypomina, że OLAF wszczął w 2019 r. dochodzenie dotyczące Agencji w związku z zarzutami molestowania, niewłaściwego postępowania i zawracania migrantów i wskazał na szereg nieprawidłowości; zauważa, że 15 lutego 2022 r. OLAF zamknął pierwszą część dochodzenia w sprawie reagowania na naruszenia praw podstawowych, wydając zalecenie dyscyplinarne, a wynik dochodzenia przedstawił częściowo członkom Komisji Kontroli Budżetowej oraz Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych 28 lutego 2022 r.; zauważa jednak, że nie przekazał sprawozdania jeszcze posłom na piśmie ani nie przedstawił innych pisemnych dowodów potwierdzających wyniki dochodzenia; zauważa z zaniepokojeniem, że jest to dochodzenie w sprawie zarzutów dotyczących wykonywania obowiązków zawodowych i nieprzestrzegania obowiązujących przepisów oraz że sprawozdanie zostało przesłane zarządowi Agencji w ramach procedury zabezpieczonej czytelni; apeluje, aby OLAF i Komisja dopilnowały udostępnienia pełnego sprawozdania z dochodzenia organowi udzielającemu absolutorium i Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych jak najszybciej i w pełnej zgodności z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2020/2223 ⁽⁶⁾ oraz z wszystkimi wymogami prawnymi dotyczącymi ochrony danych szczególnie chronionych i praw zainteresowanych osób, takimi jak dostęp do informacji na temat zarzutów, przygotowanie obrony i wystarczający czas na reakcję;

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2223 z dnia 23 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 883/2013 w odniesieniu do współpracy z Prokuraturą Europejską i skuteczności dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (Dz.U. L 437 z 28.12.2020, s. 49).

25. przypomina, że trzeba mieć jasność co do wszystkich elementów dochodzenia; podkreśla, że ustalenia przedstawione w częściowej prezentacji budzą poważne obawy co do wyników Agencji w roku budżetowym 2020, oraz wzywa zarząd i Komisję do podjęcia szybkich działań w celu rozwiązania wszystkich poruszonych kwestii, ponieważ Agencja musi cieszyć się niekwestionowaną wiarygodnością, aby móc w pełni wypełniać swoje zadania i prerogatywy, również w kontekście wojny w Ukrainie; uważa, że organ udzielający absolutorium dysponuje obecnie niekompletnymi informacjami, przez co nie może podjąć w pełni merytorycznej decyzji w sprawie absolutorium za rok budżetowy 2020; ponownie wzywa Agencję do pełnej współpracy z OLAF-em oraz do informowania organu udzielającego absolutorium o wszelkich wydarzeniach mających znaczenie dla procedury udzielenia absolutorium;
26. przypomina o znaczeniu Agencji i jej roli jako straży granicznej i przybrzeżnej Unii; w związku z tym wzywa Agencję, aby z większym zaangażowaniem zareagowała na wszystkie zalecenia OLAF-u i odpowiednio je wdrożyła w celu zapewnienia pełnej operacyjności oraz skuteczności i wiarygodności swoich działań, zwłaszcza w kontekście obecnej sytuacji w Ukrainie, kiedy to kontrola granic Unii i właściwe zarządzanie rosnącymi przepływami migracyjnymi nabierają wielkiego znaczenia;
27. zauważa z zaniepokojeniem na podstawie odpowiedzi Agencji na pytania Parlamentu wymagające odpowiedzi na piśmie, że w 2020 r. właściwym podmiotom Agencji zgłoszono łącznie 17 przypadków molestowania; wzywa Agencję, aby starannie zbadała każdy przypadek, stosując przy tym zasadę zera tolerancji dla wszelkiego rodzaju nękania, w tym mobbingu i molestowania seksualnego, i aby szybko pociągnęła do odpowiedzialności sprawców tych czynów; z zadowoleniem przyjmuje informację o szkoleniu odbytym przez zaufanych doradców oraz o działaniach podjętych celem zwiększenia świadomości wśród personelu i przekazania mu informacji na temat zaufanych doradców; z zadowoleniem przyjmuje informację o przeprowadzonych online sesjach zwiększających świadomość dla kierowników wykonawczych, wyższego i średniego szczebla oraz szefów zespołu, a także fakt organizacji specjalnych sesji zwiększających świadomość dla personelu, który się na nie zapisał; wzywa Agencję do poinformowania organu udzielającego absolutorium o wynikach tych spraw;

Zamówienia publiczne

28. zauważa, że w 2020 r. Agencja rozpoczęła 23 procedury otwarte, z czego w przypadku pięciu doszło do udzielenia zamówień o łącznej wartości 9 309 000,00 EUR, a w przypadku 18 z nich procedura jest w toku, a ich łączna wartość wynosi 1 532 940 000,00 EUR; zauważa również, że Agencja rozpoczęła 30 procedur o niskiej lub średniej wartości (będących przedmiotem negocjacji z trzema i pięcioma kandydatami) o łącznej wartości 2 764 706,46 EUR, z czego 21 z tych 30 procedur zakończyło się w 2020 r. udzieleniem zamówień na łączną wartość 1 992 904,00 EUR, natomiast dziewięć procedur jest w toku, a ich łączna wartość wynosi 771 802,46 EUR; zauważa również, że w 2020 r. Agencja prowadziła 213 procedur o bardzo niskiej wartości (będących przedmiotem negocjacji z jednym kandydatem) o łącznej wartości 1 347 649,76 EUR; zauważa ponadto, że w 2020 r. prowadzono 776 procedur w ramach istniejących umów ramowych o łącznej wartości 91 451 075,83 EUR, z czego w przypadku 696 doszło do udzielenia konkretnych zamówień lub sporządzenia formularzy zamówień o łącznej wartości 80 895 932,89 EUR, natomiast 80 z tych procedur jest w toku, a ich łączna wartość wynosi 10 555 142,94 EUR;
29. zauważa, że Agencja przeprowadziła międzyinstytucjonalną procedurę przetargową na zakup środków ochrony indywidualnej, w której wzięło udział około 50 innych instytucji, agencji i organów Unii i której łączna wartość wyniosła 60 580 000,00 EUR;
30. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Agencja wprowadziła wytyczne w sprawie zielonych zamówień publicznych na usługi sprzątnięcia i cateringu oraz dostawy mebli; zachęca Agencję do oceny swojego doświadczenia w dziedzinie zielonych zamówień publicznych i podzielenia się nim z siecią agencji UE oraz – w stosownych przypadkach – do rozszerzenia zakresu zielonych zamówień publicznych w Agencji;

Zapobieganie konfliktom interesów i zarządzanie nimi oraz przejrzystość

31. ubolewa, że na stronie internetowej Agencji nie opublikowano życiorysów i deklaracji interesów niektórych członków zarządu; mając na celu zwiększenie przejrzystości, wzywa Agencję do opublikowania brakujących życiorysów i deklaracji o braku konfliktu interesów na jej stronie internetowej oraz do zgłoszenia organowi udzielającemu absolutorium środków przedsięwziętych w tym zakresie;
32. przypomina obawy organu udzielającego absolutorium zawarte w sprawozdaniu w sprawie absolutorium za 2019 r. dotyczące przejrzystości i reprezentacji interesów w Agencji; odnotowuje utworzenie i uruchomienie przez Agencję rejestru służącego przejrzystości; apeluje do Agencji, by przestrzegła najwyższych norm przejrzystości i regularnie aktualizowała ten rejestr; zauważa, że Agencja wdrożyła nowy proces w celu zwiększenia przejrzystości; zauważa, że wszystkie spotkania branżowe (i-days) zorganizowano online, przy czym 50 przedsiębiorstw przedstawiło na

nich ponad 60 rozwiązań, a udział w spotkaniach wzięło 430 przedstawicieli Agencji, państw członkowskich, partnerów Unii i organizacji międzynarodowych; zauważa, że oprócz spotkań i-days Agencja zorganizowała w trybie online demonstrację rozwiązań technicznych równoległe z Międzynarodową konferencją dotyczącą biometrii i granic, podczas której zaprezentowano ponad 100 rozwiązań oraz 23 prezentacje branżowe i w której udział wzięło ponad 470 uczestników; zauważa, że najwyraźniej w nowo utworzonym rejestrze służącym przejrzystości rejestruje się bardzo niewiele posiedzeń; wzywa Agencję do poinformowania władzy budżetowej o tym, z którymi podmiotami prywatnymi spotkali się przedstawiciele Agencji na spotkaniach branżowych zorganizowanych dwukrotnie w 2020 r.; wzywa Agencję, aby poinformowała organ udzielający absolutorium o postępach w tym zakresie;

33. podkreśla, że Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich wezwała Agencję do zapewnienia bardziej proaktywnego podejścia do przejrzystości; przypomina, że grupa robocza zaapelowała do Agencji o dalsze zwiększenie przejrzystości przez działanie zgodnie z praktyką portalu AsktheEU i niekorzystanie z żadnej klauzuli dotyczącej praw autorskich oraz że zgłoszenia poważnych incydentów, sprawozdania dotyczące użycia siły i indywidualne skargi należy klasyfikować jako dokumenty zastrzeżone tylko wtedy, gdy jest to konieczne i w indywidualnych przypadkach;
34. podkreśla, że Agencja powinna współpracować z wszystkimi zewnętrznymi i wewnętrznymi interesariuszami w dobrej wierze, zgodnie z art. 11 rozporządzenia (UE) 2019/1896;
35. odnotowuje niedawne doniesienia medialne, że Agencja wydała 8 500 EUR na podróż dyrektora wykonawczego prywatnym odrzutowcem na posiedzenie w Brukseli 4 marca 2020 r., mimo że poinformowano ją z jednodniowym wyprzedzeniem o zaplanowanym posiedzeniu w Brukseli i w tym samym dniu był dostępny lot komercyjny; podkreśla, że jest to sprzeczne z odpowiedzialnym zarządzaniem pieniędzmi podatników, i wzywa dyrektora wykonawczego do zmiany podejścia w tym zakresie;

Kontrola wewnętrzna

36. przyjmuje do wiadomości ocenę systemu kontroli wewnętrznej przeprowadzoną przez Agencję w 2020 r., z której wynika, że mimo iż system uznaje się ogólnie za skuteczny, konieczne są pewne ulepszenia; zauważa, że jest to związane w szczególności z zasadą kontroli wewnętrznej nr 10 (działania kontrolne), 15 (komunikacja z podmiotami zewnętrznymi na temat spraw mających wpływ na kontrolę wewnętrzną) i 16 (roczna i bieżąca ocena systemu kontroli wewnętrznej); wzywa Agencję do uwzględnienia w rocznej ocenie systemu kontroli wewnętrznej również uwag Trybunału; zauważa, że Agencja sporządziła plan działania w celu uzupełnienia stwierdzonych braków i że zobowiązała się do szybkiego podjęcia działań; wzywa Agencję do informowania na bieżąco organu udzielającego absolutorium o poczynionych postępach;
37. odnotowuje bieżące działania Agencji w związku z uwagami Trybunału; zauważa, że Agencja przygotowała plan działania, aby usunąć niedociągnięcia wskazane przez Trybunał; wzywa Agencję do kontynuowania działań naprawczych, w tym do przyjęcia i wdrożenia polityki dotyczącej newralgicznych stanowisk zgodnie z jej własnymi standardami kontroli wewnętrznej, do opracowania planu ciągłości działania i zatwierdzenia go przez zarząd, do zajęcia się ryzykiem podwójnego finansowania z Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz do rozwiązania kwestii poziomu przeniesień; wzywa jednak Agencję do wzmożenia wysiłków na rzecz osiągnięcia wymaganego poziomu kadrowego określonego w planie zatrudnienia; z zadowoleniem przyjmuje działania naprawcze podjęte przez Agencję w celu rozwiązania kwestii zwracania kosztów współpracującym z nią krajom bez niezbędnej dokumentacji; apeluje do Agencji, by poinformowała organ udzielający absolutorium o postępach w tych sprawach;
38. zauważa uwagę Trybunału, zgodnie z którą Agencja nie zarejestrowała informacji na temat wyjątku w centralnym rejestrze wyjątków; wzywa Agencję do utrzymania wysokich standardów przejrzystości i terminowości oraz zarejestrowania wyjątków i wykroczeń wraz z dotyczącą ich dokumentacją;
39. zauważa ustalenie Trybunału, zgodnie z którym 1 września 2020 r. Agencja wystąpiła do Komisji o pozwolecie na zmianę grupy funkcyjnej 100 stanowisk AST na stanowiska szczebla wyższego (AD7 lub wyższego), o stałą służbę oraz o nowe zadania w ramach nowych uprawnień; z zaniepokojeniem zauważa, że przed otrzymaniem odpowiedzi od Komisji Agencja wysłała 9 września 2020 r. 47 ofert do kandydatów na poziomie zaawansowanym, po czym Komisja poinformowała Agencję, że nie jest ona prawnie upoważniona do zmiany grupy funkcyjnej stanowisk, co skutkowało natychmiastowym wycofaniem tych 47 ofert pracy przez Agencję; podkreśla, że Agencja powinna była uzyskać zapewnienie prawne od Komisji przed przystąpieniem do procedury, ponieważ zapobiegłoby to niepotrzeb-

nym zakłóceniom wynikłym z wycofania ofert; przypomina, że naraziło to Agencję na niepotrzebne ryzyko sporów sądowych i uszczerbku na reputacji; wzywa Agencję i Komisję do zapobiegania podejmowaniu działań bez pewności prawnej, aby takie sytuacje się nie powtórzyły;

Reakcja na COVID-19 i ciągłość działania

40. zauważa utworzenie w Agencji komórki kryzysowej wspierającej zarządzanie wykonawcze Agencją w czasie pandemii COVID-19 przez zapewnianie wsparcia w zakresie ciągłości działania, dbanie o zdrowie, bezpieczeństwo i dobrostan personelu oraz ograniczanie zakłóceń w operacjach Agencji; zauważa, że komórce kryzysowej powołano, przypisując do niej tymczasowo funkcje i personel z podmiotów z całej Agencji, w celu zapewnienia skutecznego i trwałego zarządzania procesami i zadaniami;
41. zauważa, że Agencja sporządziła szczegółowe wytyczne dotyczące pracy zdalnej podczas pandemii COVID-19 oraz strategię wyjścia z niej; zauważa, że w celu ułatwienia pracy zdalnej i stworzenia odpowiednich warunków pracy dla całego personelu pozwolono całemu personelowi – a w razie uzasadnionych potrzeb operacyjnych także personelowi zewnętrznemu – na zabranie do domu niektórych elementów wyposażenia biura i sprzętu ICT, z których personel standardowo korzysta w biurze, oraz opracowano procedurę wewnętrzną zapewniającą kontrolę sprzętu i jego uporządkowany odbiór z siedziby;
42. zauważa doniesienie Agencji, zgodnie z którym w ramach procesów finansowych i procedur udzielania zamówień wdrożono nowy obieg dokumentów bez użycia papieru, w tym nowe narzędzia wykonawcze, takie jak tłumaczenie ustne online; zauważa uwagę Agencji, zgodnie z którą wpływ pandemii może być w niektórych przypadkach pozytywny, ponieważ pozwolił on na przyspieszenie niezwykle potrzebnych innowacji i uproszczenie niektórych procedur;
43. zauważa, że na plan szkoleń Agencji znacząco wpłynęła pandemia, a ograniczenia podróży nałożone przez państwa członkowskie i państwa stowarzyszone w ramach Schengen doprowadziły do niedostępności instruktorów i miejsc szkoleniowych oraz do ograniczonej możliwości podróżowania do ośrodków szkoleniowych; zauważa działania Agencji mające na celu zapewnienie ciągłości działania poprzez modyfikację całego procesu szkoleniowego, który dostosowano do zdalnego uczenia się;

Inne uwagi

44. przypomina, że jak stwierdziła Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich 15 czerwca 2021 r., doszło do opóźnienia po stronie Agencji we wdrażaniu ważnych zmian wprowadzonych rozporządzeniem (UE) 2019/1896; zauważa, że Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich przeprowadziła 13 spraw dotyczących Agencji, z czego sześć dotyczyło publicznego dostępu do dokumentów, sześć – zarządzania zasobami ludzkimi a jedna – praw podstawowych; zauważa, że w sześciu sprawach Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich nie wydała zaleceń, w czterech sprawach wdrażanie zaleceń jest w toku, a w trzech sprawach zalecenia zostały już wdrożone;
45. w odniesieniu do innych uwag towarzyszących decyzji w sprawie absolutorium, które mają charakter przekrojowy, odsyła do swojej rezolucji z 4 maja 2022 r. ⁽⁷⁾ w sprawie wyników, zarządzania finansami i kontroli agencji.

⁽⁷⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0196.